

PRAKSISOVERSIGT · MILJØ- OG FØDEVAREKLAGENÆVNET

Praksisoversigt over vandindvinding og vandforsyning

Miljø- og Fødevareklagenævnets praksis om indvindingstilladelser, vilkår, grundvandsbeskyttelse og forsyningspligt

Version 2 · Opdateret 8. sep. 2026 · 62 afgørelser · 2010-2026

[Læs online](#)

INTRODUKTION

Miljø- og Fødevareklagenævnet er klageinstans for kommunernes afgørelser efter vandforsyningsloven, jf. [vandforsyningslovens § 75, stk. 1](#), og træffer hvert år et betydeligt antal afgørelser om tilladelse til indvinding af grundvand og overfladevand til drikkevand, markvanding, erhverv og køling, om vilkår og indvindingsmængder, om vandkvalitetspåbud og tilslutning til almen vandforsyning samt om pesticidforbud i boringsnære beskyttelsesområder (BNBO). Praksis viser et markant mønster: nævnet prøver hjemmelsspørgsmål og sagsoplysning intensivt og ophæver rutinemæssigt afgørelser med mangelfulde hydrogeologiske og habitatretlige vurderinger, mens det er tilbageholdende med at tilsidesætte kommunens faglige og planmæssige skøn. Samtidig er nævnets kompetence afgrænset skarpt: takst- og betalingsspørgsmål efter lovens kapitel 9, afgørelser efter kapitel 3 om kortlægning og udpegning samt leveringsvilkår efter §§ 29 og 45, stk. 2, kan ikke påklages til nævnet. Oversigten sammenholder nævnets egen praksis med den – sparsomme, men entydige – domstolspraksis om vandforsyningslovens tilladelses-, påbuds- og betalingsregler.

PRINCIPPER UDLEDT AF PRAKSIS

- 01** Miljø- og Fødevareklagenævnet kræver, at en indvindingstilladelse hviler på en konkret vurdering af selve projektets påvirkning af omgivelserne – ikke på en sammenligning med en hidtidig, større indvinding.
- 02** Miljø- og Fødevareklagenævnet afviser vilkår, der ikke har hjemmel i bekendtgørelsen om vandindvinding og vandforsyning § 16 – fx vilkår om vandingstidsrum begrundet i fordampningstab eller vilkår om kontrol af vandværkets egne målere.
- 03** Miljø- og Fødevareklagenævnet accepterer kommunens hydrogeologiske skøn, når det er dokumenteret, og tilsidesætter det kun, når beregningsforudsætningerne er påviseligt forkerte eller ufuldstændige.
- 04** Miljø- og Fødevareklagenævnet kræver, at den kumulative påvirkning af Natura 2000-områder, § 3-natur og målsatte vandløb indgår i vurderingen, og ophæver tilladelsen, hvis væsentlighedsvurderingen er mangelfuld.

- 05** Vandforsyningsplanens og indsatsplanens retningslinjer er et bindende overordnet administrationsgrundlag, som kun kan fraviges, hvis der konkret foreligger væsentlige hensyn – økonomiske ulemper for ansøger er ikke nok.
- 06** Der er ikke hjemmel i vandforsyningsloven til efterfølgende at lovliggøre en overskridelse af en indvindingstilladelse, der allerede er ophørt på afgørelsestidspunktet.
- 07** En vandindvindingstilladelse skal tidsbegrænses; en tidsubegrænset tilladelse er i strid med vandforsyningslovens § 22, stk. 1.
- 08** Miljø- og Fødevareklagenævnet afviser klager fra almindelige forbrugere hos et vandværk og fra lokalafdelinger af landsdækkende foreninger – klageretten tilkommer adressaten, den individuelt væsentligt berørte og hovedorganisationen.
- 09** Miljø- og Fødevareklagenævnet har ikke kompetence til at prøve takster, anlægsbidrag og andre betalingsspørgsmål efter lovens kapitel 9 eller leveringsvilkår efter § 45, stk. 2 – de hører under kommunalbestyrelsen henholdsvis ministeren og domstolene.
- 10** Ved pesticidforbud i BNBO kræver Miljø- og Fødevareklagenævnet, at tre kumulative kriterier er opfyldt: grundvandsdannelse inden for BNBO, nedadrettet gradient og en strømningsretning, der fører det nedsivende vand til boringens filter.
- 11** Miljø- og Fødevareklagenævnet accepterer, at selv en begrænset forureningsrisiko kan begrunde et pesticidforbud i BNBO – der kræves ikke faktisk fund af pesticider i boringen.
- 12** En klage over en indvindingstilladelse eller en tilbagekaldelse har ikke opsættende virkning; vandforsyningslovens § 78, stk. 1, gælder alene påbud og forbud.
- 13** Et påbud efter vandforsyningslovens § 62 kan fastsætte målet og fristen, men ikke diktere en bestemt privatretlig metode – adressaten har metodefrihed.

Retsgrundlaget: tilladelseskrav, tidsbegrænsning og obligatorisk vilkårsindhold

§ 1

Udgangspunktet er absolut: efter [vandforsyningsloven § 18, stk. 1](#) må grundvand og overfladevand ikke indvindes uden tilladelse. Undtagelserne er snævre – grundejere uden for en almen vandforsynings naturlige forsyningsområde kan indvinde til husholdning på egen grund efter [§ 18, stk. 2](#), og bredejere kan indvinde overfladevand til kreaturvanding efter [§ 18, stk. 3](#).

Kompetencen ligger hos kommunalbestyrelsen, jf. [§ 20, stk. 1](#). At kommunen blev myndighed for *alle* indvindingstilladelser skete ved kommunalreformen; af forarbejderne til nyaffattelsen af § 20 fremgår:

"Det foreslås, at kommunalbestyrelsen bliver myndighed i alle sager om indvinding af grundvand eller overfladevand. Amtsrådet er ifølge gældende lov myndighed med hensyn til større grundvandsindvindinger og alle indvindinger af overfladevand."

Selve anlægget kræver særskilt tilladelse efter § 21, stk. 1, dog med en 5-meter-undtagelse i § 21, stk. 2, som kommunen kan sætte ud af kraft efter § 21, stk. 3. Nævnet fortolker "væsentlig ændring" restriktivt: i 18/04991 fandt nævnet efter en ordlydsfortolkning og lovens forarbejder, at opfyldning af en brønd omkring en eksisterende boring ikke er en ny boring og ikke kræver tilladelse efter § 21 – kommunens afslag blev ophævet.

Tidsbegrænsning. Efter § 22, stk. 1 meddeles tilladelser for højst 30 år, for markvanding dog højst 15 år (grundvand) og 10 år (overfladevand), og for dambrug 10 år. I Tangeværkssagen, NMK-42-00491, fastslog nævnet, at Viborg Kommunes *tidsbegrænsede* tilladelse til indvinding fra Gudenåen var i strid med loven, og at en ny tilladelse højst kan gives for 30 år.

Fornyelse. Bortfalder tilladelsen ved tidsbegrænsning, skal ny tilladelse efter § 22, stk. 2 meddeles, i det omfang der fortsat er behov – medmindre samfundsmæssige hensyn efter § 1 og § 2 er til hinder. Det er netop denne undtagelse, nævnet i praksis anvender som afvejningsnøgle.

Vilkårsindholdet er detailreguleret i [bekendtgørelsen om vandindvinding og vandforsyning § 16](#), der udtømmende opregner, hvad en endelig tilladelse skal indeholde – bl.a. formål, indvindingens størrelse og tidsrum, tilladelig sænkning eller timeydelse (nr. 5) samt "en vurdering af indvindingens påvirkning af omgivelserne og en stillingtagen til følgerne af denne påvirkning" (nr. 6). Også en *foreløbig* tilladelse skal efter § 13, stk. 2 indeholde kommunens påvirkningsvurdering – hvilket nævnet håndhæver konsekvent.

LOV

[Bekendtgørelse om vandindvinding og vandforsyning § 13, stk. 2](#)
[Bekendtgørelse om vandindvinding og vandforsyning § 16](#)
[Vandforsyningsloven § 18, stk. 1-3](#)
[Vandforsyningsloven § 20, stk. 1](#)
[Vandforsyningsloven § 21, stk. 1-3](#)
[Vandforsyningsloven § 22, stk. 1-2](#)

PRAKSIS	Miljø- og Fødevareklagenævnet · Miljø- og Fødevareklagenævnets afgørelse om ophævelse af afslag på ændring af vandindvindingsanlæg	12.08.2020
	Miljø- og Fødevareklagenævnet · Tilladelse til vandindvinding fra Gudenåen til Tangeværket ophævet og hjemvist grundet manglende habitatvurdering	21.02.2019

Miljø- og Fødevareklagenævnets prøvelseskompetence og § 2 prøvelsesintensitet

Nævnets kompetence følger af [vandforsyningsloven § 75, stk. 1](#): kommunalbestyrelsens afgørelser efter loven kan påklages til Miljø- og Fødevareklagenævnet, der behandler sagerne i den læge afdeling. Men § 76 afskærer fire sagsgrupper fra klage:

Afskåret efter § 76	Konsekvens i nævnets praksis
Nr. 1 – afgørelser efter kapitel 3 (planlægning, kortlægning, udpegning)	Klager over administration af indvindingsoplande/OSD afvises
Nr. 2 – leveringsvilkår efter § 29 og § 45, stk. 2	Twist om vilkår for forsyningspligt hører under ministeren
Nr. 3 – sløjfningspåbud efter § 36	Kun domstolsprøvelse
Nr. 4 – afgørelser efter kapitel 9 (bortset fra § 55, stk. 2)	Takster, anlægsbidrag og betaling prøves ikke

I 19/06778 afviste nævnet en klage over byudvikling i et indvindingsopland netop med henvisning til § 76, nr. 1, fordi klagepunkterne vedrørte administrationen af udpegninger efter lovens kapitel 3. I

[NMK-42-00600](#) bemærkede nævnet indledningsvis, at påbuddet om sløjfning efter [§ 36](#) ikke kunne påklages, mens tilslutningspåbuddet kunne.

Nævnet kan endvidere efter [§ 11, stk. 1, i lov om Miljø- og Fødevareklagenævnet](#) begrænse prøvelsen til de forhold, der er klaget over, og efter stk. 2 til de væsentligste forhold. Denne adgang bruges systematisk: i BNBO-sagen [25-06537](#) afgrænsede nævnet prøvelsen til spørgsmålet om hjemmel og proportionalitet og afviste udtrykkeligt at tage stilling til, om [miljøbeskyttelseslovens § 24 a](#) i sig selv skulle være retsstridig, da nævnet ikke har kompetence til at prøve loves gyldighed.

Kun afgørelser prøves. Nævnet kræver, at der foreligger en retsakt, der fastsætter, hvad der er eller skal være ret. I [25/06465](#) afviste nævnet en klage over kommunens *orienterende bemærkninger* om fremtidige indvindingstilladelser i en anlægstilladelse – orienteringen var ikke en afgørelse.

Prøvelsesintensiteten er tosporet. Hjemmel, sagsoplysning, begrundelse og habitatretlige krav prøves fuldt ud, og fejl fører rutinemæssigt til ophævelse og hjemvisning. Det faglige skøn – hydrogeologiske vurderinger, valg af reaktion efter [§ 62](#), planmæssige prioriteringer – efterprøves derimod kun for, om der er "grundlag for at tilsidesætte" kommunens vurdering. I [NMK-42-00550](#) formulerede nævnet det direkte: kommunen har "et vidt råderum i forhold til valg af reaktion" efter [§ 62, stk. 1](#). Nævnets adgang til at afgrænse prøvelsen efter [§ 11](#) er blevet prøvet ved domstolene i sagen [BS 6-678/2016](#), hvor nævnet blev frifundet.

LOV	Lov om Miljø- og Fødevareklagenævnet § 11, stk. 1-2	Miljøbeskyttelsesloven § 24a
	Vandforsyningsloven § 62, stk. 1	Vandforsyningsloven § 75, stk. 1
	Vandforsyningsloven § 76	
PRAKSIS	Højesteret · Miljø- og Fødevareklagenævnets prøvelsesret og ulovlig regulering af vandløb	19.05.2021
	Miljø- og Fødevareklagenævnet · Miljø- og Fødevareklagenævnet stadfæster pesticidforbud i BNBO ved Gislinge Vandværk	18.08.2026
	Miljø- og Fødevareklagenævnet · Miljø- og Fødevareklagenævnets afvisning af klage over orienterende bemærkninger om fremtidige indvindingstilladelser i sag om ændring af vandbehandlingsanlæg	12.12.2025
	Miljø- og Fødevareklagenævnet · Miljø- og Fødevareklagenævnets afvisning af realitetsbehandling af klage over lokalplan og kommuneplantillæg vedrørende boligområde i Viborg	20.12.2019
	Miljø- og Fødevareklagenævnet · Ophævelse af påbud om tilslutning til vandværk og sløjfning af boring pga. ændret drikkevandsbekendtgørelse	10.10.2018
	Miljø- og Fødevareklagenævnet · Natur- og Miljøklagenævnets afgørelse om påbud om forbedret vandkvalitet - Viborg Kommune	30.01.2017

§ 3 Klageberettigelse, klagefrist, gebyr og opsættende virkning

Klageberettigelsen følger af [vandforsyningsloven § 80, stk. 1](#): adressaten og "enhver, der må antages at have individuel, væsentlig interesse i sagens udfald". Nævnet administrerer kriteriet stramt og afviser typisk klager, hvis de påberåbte virkninger er *mulige, fremtidige og indirekte*.

- I [20/00910](#) blev en nabo og vandværksformand afvist, fordi risikoen for nedlæggelse af vandværket og for begrænsninger i placering af nedsivningsanlæg var "mulige, fremtidige og indirekte følger".
- I [24/10555](#) blev en omboende landbruger afvist som klageberettiget over en tilladelse til 100.000 m³ grundvand årligt til methanolproduktion i et Power-to-X-anlæg ved Kassø.
-

I [22/06640](#) fandt nævnet, at en lodsejer ikke var part i boretilladelsessagen, selv om en fremtidig BNBO-udpegning kunne medføre pesticidrestriktioner på hans jord – restriktionerne ville først blive fastsat ved senere afgørelser.

- I [18/05008](#) fastslog nævnet principielt, at **den enkelte forbruger hos et alment vandværk ikke er klageberettiget** vedrørende afgørelser om vandforsyningens drift og indretning; forbrugerinteressen varetages af vandværkets bestyrelse eller af kommunen som tilsynsmyndighed, hvilket harmonerer med, at forholdet forbruger/vandværk efter [§ 76](#) ikke er underlagt klageadgang.

Foreningsklageret. Efter [§ 80, stk. 2](#) kan Danmarks Naturfredningsforening, Danmarks Sportsfiskerforbund og Forbrugerrådet Tænk påklage afgørelser efter §§ 20, 21 og 32. I [18/05091](#) afviste nævnet en klage fra en *lokalafdeling* over en tilladelse til 50.000 m³ grundvand til grundvandskøling: klageretten tilkommer hovedorganisationen, ikke lokale underorganisationer, jf. fortolkningen i lyset af [miljøbeskyttelseslovens § 100, stk. 2-4](#).

Aktualitetskrav. I [19/07447](#) – om Hjørring Kommunes hasteprocedure under tørken i 2018 – afviste nævnet klagen som uaktuel, fordi de 14-dages tilladelser var udløbet, men bemærkede samtidig, at midlertidige tilladelser *er* afgørelser, og at kommunen skal underrette de klageberettigede organisationer efter [§ 72, stk. 2](#) og [stk. 3](#).

Opsættende virkning. [§ 78, stk. 1](#) giver kun opsættende virkning for *påbud og forbud*. Nævnet har derfor afvist opsættende virkning både for indvindingstilladelser – [NMK-42-00598](#) om indvinding fra Gels Å til dambrug – og for tilbagekaldelser, jf. [23/10658](#), hvor nævnet efter en almindelig forvaltningsretlig afvejning lagde afgørende vægt på hensynet til menneskers sundhed frem for klagerens udgift til havevanding. Samme resultat i BNBO-sagen [25/10124](#).

Gebyr. Klagegebyret tilbagebetales, når klageren får helt eller delvis medhold, eller klagen afvises – men ikke ved stadfæstelse. Det ses konsekvent i afgørelsernes afsluttende afsnit, fx tilbagebetaling i [19/04656](#) og manglende tilbagebetaling i [19/01642](#).

LOV

[Vandforsyningsloven § 72, stk. 2-3](#)
[Vandforsyningsloven § 76](#)
[Vandforsyningsloven § 78, stk. 1](#)
[Vandforsyningsloven § 80, stk. 1-2](#)

PRAKSIS	Miljø- og Fødevareklagenævnet · Afslag på opsættende virkning i sag om forbud mod erhvervsmæssig anvendelse af pesticider i boringsnært beskyttelsesområde	27.11.2025
	Miljø- og Fødevareklagenævnet · Miljø- og Fødevareklagenævnets afvisning af klage over Aabenraa Kommunes tilladelse til grundvandsindvinding	27.01.2025
	Miljø- og Fødevareklagenævnet · Miljø- og Fødevareklagenævnets afgørelse om tilbagekaldelse af tilladelse til grundvandsindvinding i Grindsted	28.11.2023
	Miljø- og Fødevareklagenævnet · Miljø- og Fødevareklagenævnets afgørelse om stadfæstelse af afslag på genoptagelse af sag om bore- og foreløbig indvindingstilladelse	24.11.2022
	Miljø- og Fødevareklagenævnet · Afgørelse om indvindingstilladelse til markvanding - Stevns Kommune	23.06.2020
	Miljø- og Fødevareklagenævnet · Miljø- og Fødevareklagenævnets afvisning af klage over boretilladelse og indvindingstilladelse	27.02.2020
	Miljø- og Fødevareklagenævnet · Miljø- og Fødevareklagenævnets afgørelse om afslag på tilladelse til grundvandsindvinding til vanding af kvæg	03.12.2019
	Miljø- og Fødevareklagenævnet · Miljø- og Fødevareklagenævnets afvisning af realitetsbehandling af klage over Hjørring Kommunes tilladelser til vandindvinding	18.11.2019

Miljø- og Fødevareklagenævnet · Miljø- og Fødevareklagenævnets afgørelse om afvisning af klage fra lokalafdeling vedrørende grundvandskøling	12.08.2019
Miljø- og Fødevareklagenævnet · Afvisning af klage over tilladelse til grundvandsindvinding pga. overskredet klagefrist	08.07.2019
Miljø- og Fødevareklagenævnet · Afgørelse om opsættende virkning vedrørende tilladelse til vandindvinding fra Gels Å	13.11.2017

§ 4 Hvad Miljø- og Fødevareklagenævnet lægger vægt på ved indvindingsmængder og fornyelse

Afvejningsrammen er § 1 og § 2, stk. 1, hvorefter der skal lægges vægt på vandforekomsternes omfang, befolkningens og erhvervslivets behov, miljø- og naturbeskyttelse samt råstofforekomster. Nævnets praksis kondenserer denne afvejning til nogle få, gentagne vægtningsfaktorer:

- **Vandforsyningsplanen og indsatsplanen er bindende administrationsgrundlag.** Nævnet gentager i sag efter sag, at planernes retningslinjer "skal anvendes som et overordnet beslutningsgrundlag" og "kun bør fraviges, hvis der konkret er væsentlige hensyn herfor". I [24/00664](#) blev afslag på 55 m³ grundvand årligt til hestehold stadfæstet, fordi ejendommen allerede var tilsluttet Jerlev Vandværk:

"Nævnet har ved vurderingen lagt vægt på, at kommunens afgørelse er truffet i overensstemmelse med kommunens vandforsyningsplan, hvoraf det fremgår, at ejendomme, der forsynes fra et alment forsyningsværk, i udgangspunktet ikke kan opnå tilladelse til en supplerende vandforsyning."

Hverken gravearbejds pris eller et forventet generationsskifte udgjorde "væsentlige hensyn". Samme resultat i [19/01642](#) om 300 m³ til kvægvanding, hvor nævnet tillige lagde vægt på risikoen for sammenkobling af to vandforsyningssystemer.

- **Prioriteringen af ressourcen: drikkevand først.** [22/08737](#) er den ledende afgørelse. Et flertal **ændrede kommunens tilladelse til et afslag** på at hæve markvandingen fra 113.800 til 145.800 m³ fra det dybe Bastrup Sand-magasin. Flertallet lagde vægt på kommuneplanens prioritering (drikkevand 1., vandløb/vådområder 2., markvanding 3.), på at indsatsplanen udelukker fornyelse af markvandingstilladelser i konflikt med almene vandværkers indvinding, jf. [§ 13 c, stk. 1](#), på konstateret brunt vand og stigende turbiditet i vandværkets borerer siden 2018, på at pumpestart og -stop giver "trykstød" i et spændt magasin, og på at brunt vand "sædvanligvis er et blivende problem". Et mindretal (to medlemmer) ville have fastholdt tilladelsen under henvisning til ansøgerens konkrete behov og afstanden på 1,3 km. Sagen viser både, at nævnet *kan* skærpe kommunens afgørelse, og at afvejningen kan være reelt omstridt.
- **Historik giver ikke ret.** At der tidligere er meddelt større tilladelser, er efter flertallets opfattelse i [22/08737](#) ikke i sig selv et "særligt tilfælde", der begrundet fravigelse af planernes prioritering.
- **Behovsdokumentation.** Efter [bekendtgørelsens § 6, nr. 1](#) skal ansøgningen indeholde en begrundelse for størrelsen af den ansøgte vandmængde. Nævnet præciserer mængden, når den ikke er entydig: i [20/03932](#) ændrede nævnet vilkår 3, så maksimalmængden blev præciseret til 15.330 m³/år og 42 m³/døgn.
- **Konkurrerende indvindere.** Nærhed til et andet vandværks borerer er ikke i sig selv diskvalificerende. I [26-04539](#) fik Nordfyns Vandværk ikke medhold i klagen over, at et konkurrerende vandværk fik foreløbig tilladelse til to borerer og 30.000 m³ ren- og prøvepumpning kun 350-550 m fra klagers egne borerer.

Bekendtgørelse om vandindvinding og vandforsyning § 6

Vandforsyningsloven § 1

Vandforsyningsloven § 2, stk. 1

Vandforsyningsloven § 13c, stk. 1

Vandforsyningsloven § 14, stk. 1

Vandforsyningsloven § 22, stk. 2

PRAKSIS	Miljø- og Fødevareklagenævnet · Ikke medhold i klage over tilladelse til prøveboringer og grundvandsindvinding tæt på naboVandværks boringer	01.09.2026
	Miljø- og Fødevareklagenævnet · Stadfæstelse af afslag på grundvandsindvinding til hestehold på ejendom i Vejle Kommune	10.12.2025
	Miljø- og Fødevareklagenævnet · Miljø- og Fødevareklagenævnets afgørelse om vandindvinding til grusvask ved Vindinge Å	05.03.2025
	Miljø- og Fødevareklagenævnet · Afslag på øget grundvandsindvinding til markvanding i Tønder Kommune af hensyn til drikkevandssikkerhed	13.11.2024
	Miljø- og Fødevareklagenævnet · Miljø- og Fødevareklagenævnets afgørelse om afslag på tilladelse til grundvandsindvinding til vanding af kvæg	03.12.2019

Dokumentations- og beviskrav: hydrogeologi, Natura 2000 og målsatte vandløb

§ 5

Det er her, langt de fleste tilladelser falder. Nævnet stiller høje krav til, at kommunen *inden* tilladelsen har dokumenteret indvindingens påvirkning, jf. [bekendtgørelsens § 16, nr. 6](#), sammenholdt med [habitatbekendtgørelsen § 6, stk. 1](#) og forringelsesforbuddet i vandrammedirektivet, som udmøntet i [indsatsbekendtgørelsen § 8](#).

Vurderingens genstand er projektet – ikke forbedringen. Den skarpeste udmelding kom i [23/10545](#), hvor Vesthimmerlands Kommune havde tilladt 75.000 m³ fra en ny boring 270 m fra et Natura 2000-rigkær mod samtidig at halvere en eksisterende tilladelse. Nævnet ophævede afgørelsen og pegede på fire selvstændige fejl:

1. Forkert sammenligningsgrundlag – vurderingen skal bygge på projektets egne konsekvenser, ikke på, at sænkningen falder fra 11 cm til 8,4 cm i forhold til førtilstanden.
2. Uklarhed om, hvor meget der faktisk var pumpet fra den gamle boring, hvilket svækkede "forbedringsargumentet".
3. Manglende kumulativ bedømmelse – BEST-beregningen dækkede kun den nye boring (75.000 m³), ikke de samlede 100.000 m³ og øvrige anlæg i oplandet.
4. Tekniske datafejl – pumpetiden var sat til 25 % af året, selv om mængden kunne indvindes på ca. 62 dage (18 %), og filterdybden var angivet som 0 m i stedet for 48 m.

Utilstrækkelig vandløbsvurdering. I [20/08708](#) ophævede nævnet Herning Kommunes tilladelse til øget markvanding fra tre boringer ved Sinding, fordi kommunen ikke havde vurderet den *samlede* indvindings påvirkning af de målsatte vandløb Tilløb til Herningsholm Å, Herningsholm Å og Sikær Bæk.

Væsentlighedsvurdering før screeningsafgørelse. I [21/07780](#) ophævede nævnet både screeningsafgørelsen og indvindingstilladelsen på 600.000 m³ ved kildepladsen Deigvad Syd på grund af en væsentlig retlig mangel i væsentlighedsvurderingen. Samme mønster i Tangeværkssagen [NMK-42-00491](#), hvor nævnet krævede vurdering af opstemningens påvirkning af havlampret, flodlampret og bæklampret – også for en *eksisterende* aktivitet, der fortsætter efter habitatdirektivets ikrafttræden.

Foreløbige tilladelser slipper ikke uden om dokumentationskravet. I [24/04846](#) ophævede nævnet Hjørring Kommunes foreløbige tilladelse til 30.000 m³ til grusvask, fordi påvirkningsvurderingen var foretaget uden

kendskab til boringens ydelse, magasinets transmissivitet og magasintal – og fordi et vilkår om blot tre timers prøvepumpning var utilstrækkeligt:

"Miljø- og Fødevareklagenævnet finder, at der på det foreliggende grundlag ikke er tilstrækkeligt med oplysninger til, at Hjørring Kommune kan meddele en foreløbig tilladelse til indvinding af grundvand til grusvask."

Når dokumentationen holder, stadfæster nævnet. Modstykket er lige så tydeligt:

Sag	Indvinding	Udfald og bærende argument
20/03932	Gravesø, grusvask ved Vindinge Å	Stadfæstet med præciseret vilkår – 0,48 l/s svarer til 1,2 % af medianminimumsvandføringen, og vandet recirkuleres/nedsives lokalt
21/07294	20.000 m ³ overfladevand fra Kirke Å til markvanding (reduceret fra 36.000)	Stadfæstet – økologisk tilstand og Natura 2000-arter (laks, lampretter) tilstrækkeligt vurderet
21/11595	Markvanding fra dybe borer	Stadfæstet trods vandløb i ringe tilstand – hydrologi, grundvandskemi og § 3-natur vurderet

Mønstret er, at nævnet lægger vægt på **kvantificerbare størrelser** (sænkning i cm, andel af medianminimumsvandføring, lerlagstykkelse, filterdybde, afstand i meter) og på, om beregningsforudsætningerne er *efterprøvelige*. Er de det, tilsidesættes kommunens skøn ikke.

LOV

[Bekendtgørelse om indsatsprogrammer for vandområdedistrikter § 8](#)
[Bekendtgørelse om vandindvinding og vandforsyning § 16](#)
[Habitatbekendtgørelsen § 6, stk. 1](#)
[Miljøvurderingsloven § 21](#)
[Vandforsyningsloven § 20, stk. 1](#)

PRAKSIS	Miljø- og Fødevareklagenævnet · Ophævelse af grundvandstilladelse til markvanding: Forkerte forudsætninger i BEST-beregninger underestimerede påvirkning af Natura 2000-rigkær	27.02.2026
	Miljø- og Fødevareklagenævnet · Hjemvisning af foreløbig tilladelse til grundvandsindvinding pga. utilstrækkeligt oplysningsgrundlag	22.12.2025
	Miljø- og Fødevareklagenævnet · Stadfæstelse af tilladelse til indvinding af overfladevand fra Kirke Å til markvanding i Ringkøbing-Skjern Kommune	19.12.2025
	Miljø- og Fødevareklagenævnet · Stadfæstelse af tilladelse til markvanding fra dybe borer – Vurdering af påvirkning på § 3-beskyttet natur og vandløb i ringe tilstand	24.10.2025
	Miljø- og Fødevareklagenævnet · Miljø- og Fødevareklagenævnets afgørelse om tilladelse til øget indvinding af grundvand til markvanding - Ophævelse og hjemvisning	25.03.2025
	Miljø- og Fødevareklagenævnet · Miljø- og Fødevareklagenævnets afgørelse om vandindvinding til grusvask ved Vindinge Å	05.03.2025
	Miljø- og Fødevareklagenævnet · Ophævelse af afgørelse om ikke miljøvurderingspligt for grundvandsindvinding ved Kalundborg	02.02.2024
	Miljø- og Fødevareklagenævnet · Tilladelse til vandindvinding fra Gudenåen til Tangeværket ophævet og hjemvist grundet manglende habitatvurdering	21.02.2019

§ 6 Vilkår i indvindingstilladelser – hvad der er hjemmel til, og hvad der ikke er

Nævnet fører en stram hjemmelskontrol med vilkår. Målestokken er den udtømmende opregning i [bekendtgørelsens § 16](#) og formålsbestemmelserne i §§ 1-2.

Ophævede vilkår:

- *Tidsrum for vanding.* I de to parallelle Stevns-sager [19/04656](#) og [19/06411](#) ophævede nævnet vilkår om, at der kun måtte vandes kl. 17.00-09.00. Bekendtgørelsen giver alene hjemmel til vilkår om indvindingens størrelse, vandstandssænkning og højeste timeydelse med henblik på at undgå væsentlig påvirkning af omgivelserne; et vilkår begrundet i at minimere *fordampningstab* falder uden for hjemlen og er ugyldigt.
- *Afgrødespecifikation.* I [19/04656](#) ændrede nævnet vilkåret om, at vandet kun måtte bruges til grøntsager, til "vanding af landbrugsafgrøder": formålsangivelsen skal sikre, at vandet ikke bruges til formål, det ikke er egnet til (fx drikkevand), men det falder uden for lovens formål at bestemme hvilke afgrøder, der må vandes.
- *Kontrol af vandværkets egne målere og ansvar for at forklare grundvandsspejlets udvikling.* I [NMK-42-00572](#) ophævede nævnet to vilkår: der er ikke hjemmel til at pålægge vandværket kontrol af vandmålere, og vandforsyningen kan ikke pålægges at udrede årsagerne til undersøgelsesresultaterne om grundvandsspejlet – den faglige kompetence til at vurdere indvindingens virkning på omgivelserne ligger hos kommunen.

Stadfæstede vilkår: Til gengæld stadfæstede nævnet i begge Stevns-sager vilkårene om maksimal timeydelse og om, at grundvandsspejlet ikke måtte sænkes under en bestemt kote. Nævnet lagde vægt på, at borerne indvinder fra et kalkmagasin overlejret af et tyndt lerlag, at sænkning under kalkoverfladen kan iltne pyrit og frigive nikkel, og at der var målt forhøjede nikkelkoncentrationer i området. Vilårene var dermed "egnede til at imødegå en uacceptabel påvirkning af omgivelserne".

Linjen er klar: **vilkår skal kunne begrundes i påvirkningen af omgivelserne eller i vandets egnethed til formålet.** Ressourceøkonomiske, driftsmæssige eller kontrolmæssige hensyn, der ikke kan føres tilbage til § 16's opregning, mangler hjemmel.

LOV

[Bekendtgørelse om vandindvinding og vandforsyning § 16](#)
[Vandforsyningsloven § 20](#)
[Vandforsyningsloven § 22, stk. 3-4](#)

PRAKSIS	Miljø- og Fødevareklagenævnet · Afgørelse om indvindingstilladelse til markvanding - Stevns Kommune	23.06.2020
	Miljø- og Fødevareklagenævnet · Miljø- og Fødevareklagenævnets afgørelse om indvindingstilladelse til markvanding - vilkår om vandingstider ophævet	23.06.2020
	Miljø- og Fødevareklagenævnet · Miljø- og Fødevareklagenævnets afgørelse om indvindingstilladelse til vandværk	28.08.2018

Tilbagekaldelse, bortfald og grænserne for efterfølgende lovliggørelse

§ 7

Vandforsyningsloven har tre forskellige tilbagekaldelseshjemler, og nævnet holder dem skarpt adskilt:

- [§ 32](#) – ministerens tilbagekaldelse af indvindingstilladelser af forsyningsmæssige eller væsentlige samfundsmæssige hensyn, med erstatningsspørgsmålet henvist til taksationsmyndighederne, jf. [§ 32, stk. 4](#).
- [§ 33](#) – pligt til at forelægge spørgsmålet om fortsat indvinding ved væsentlig formålsændring.
- [§ 34](#) – ændring eller tilbagekaldelse *uden erstatning*, hvis tilladelsen hviler på urigtige oplysninger, eller vilkårene tilsidesættes.

Ingen tilbagevirkende lovliggørelse. De to Lemvig-sager [19/00208](#) og [19/00210](#) er nævnets ledende praksis. Kommunen havde efter ansøgning hævet de tilladte mængder for 2018 – efter at overskridelsen allerede var sket. Nævnet ophævede begge afgørelser som ugyldige: forarbejderne til [§ 34](#) forudsætter, at en mindre tilsidesættelse kan godkendes med ændrede vilkår, men det kræver et **bestående** ulovligt forhold. Var overskridelsen ophørt på afgørelsestidspunktet, findes der ingen hjemmel. Nævnet påpegede samtidig kommunens tilsynspligt efter [§ 58](#) og pligten til at standse ulovlige forhold efter [§ 65, stk. 3](#).

Tilbagekaldelse af hensyn til sundhed. Billund-sagerne om haveboringer i forureningsfanen fra det tidligere Grindstedværk viser den modsatte side. I [22/10150](#) og [23/00679](#) stadfæstede nævnet kommunens tilbagekaldelser efter [§ 20](#), jf. [§ 1](#) og [§ 2](#), og i [23/10658](#) blev opsættende virkning nægtet, fordi hensynet til at imødegå sundhedsrisiko vejede tungere end klagerens udgift til havevanding. Nævnet accepterede kommunens forsigtighedsbaserede geologfaglige vurdering, selv om en nærliggende haveboring ikke viste forurening.

Ekspropriation til vandforsyningsformål. I [25-09076](#) ophævede nævnet Næstved Kommunes ekspropriation efter [§ 37, stk. 1](#) af arealer til kørevej til vandboringer, fordi kommunen ikke forud for ekspropriationsbeslutningen havde indhentet landzonetilladelse og dispensation fra åbeskyttelseslinjen. Det illustrerer nævnets generelle krav: de nødvendige tilladelser efter anden lovgivning skal foreligge, *inden* det indgribende skridt tages.

LOV

[Vandforsyningsloven § 32](#)[Vandforsyningsloven § 33](#)[Vandforsyningsloven § 34](#)[Vandforsyningsloven § 37, stk. 1](#)[Vandforsyningsloven § 58](#)[Vandforsyningsloven § 65, stk. 3](#)

PRAKSIS	Miljø- og Fødevareklagenævnet · Ekspropriation til vejadgang for vandboring ved Næstved ophævet på grund af manglende tilladelser	20.08.2026
	Miljø- og Fødevareklagenævnet · Tilladelse til vandindvinding til havevanding - tilbagekaldelse	27.05.2024
	Miljø- og Fødevareklagenævnet · Stadfæstelse af afgørelse om tilbagekaldelse af tilladelse til grundvandsindvinding til havevanding	27.05.2024
	Miljø- og Fødevareklagenævnet · Miljø- og Fødevareklagenævnets afgørelse om tilbagekaldelse af tilladelse til grundvandsindvinding i Grindsted	28.11.2023
	Miljø- og Fødevareklagenævnet · Ophævelse af vilkårsændring for vandindvinding på grund af manglende hjemmel til efterfølgende lovliggørelse	29.08.2019
	Miljø- og Fødevareklagenævnet · Ophævelse af kommunes afgørelse om efterfølgende lovliggørelse af øget vandindvinding	29.08.2019

Drikkevandskvalitet, påbud efter § 62 og tilslutning til almen vandforsyning

§ 8

[§ 62, stk. 1](#) giver kommunalbestyrelsen adgang til at påbyde midlertidigt eller permanent ophør af et vandforsyningssystem eller "andre foranstaltninger", hvis vandet ikke opfylder kvalitetskravene, bedømmes sundhedsfarligt, eller der er nærliggende fare herfor. Efter [§ 62, stk. 5](#) skal bedømmelsen af sundhedsfare ske efter drøftelse med Styrelsen for Patientsikkerhed.

Hvad der udløser påbud. I [18/05274](#) stadfæstede nævnet et påbud om permanent ophør af en privat boring: vandprøver havde gennem flere år vist betydelige overskridelser for coliforme bakterier (op til 72 pr. 100 ml og kimtal 920), Styrelsen for Patientsikkerhed havde udtalt, at indtagelse kunne være forbundet med sundhedsfare, og klageren havde trods påbud siden 2017 ikke forbedret kvaliteten. Afgørende var altså **det dokumenterede, vedvarende forløb** sammenholdt med styrelsens udtalelse.

Hvad der ikke udløser påbud. Modsat i [19/07421](#), hvor Odense Kommune havde påbudt tilslutning til vandværk på grund af pesticidfund (desphenyl-chloridazon og chlorothalonil-amidsulfonsyre) over 0,1 ~~µ~~g/l. Nævnet ophævede påbuddet: når påbuddet er meddelt efter [§ 62, stk. 4](#), er det afgørende, om vandet med rette er bedømt *sundhedsfarligt* – ikke blot om drikkevandsbekendtgørelsens kvalitetskrav er overskredet. Da Styrelsen for Patientsikkerhed havde udtalt, at der ikke var akut sundhedsmæssig risiko, forelå der ikke det fornødne sikre grundlag.

Ændret retsgrundlag. I [NMK-42-00600](#) ophævede nævnet et påbud om ophør og tilslutning begrundet i nitrat på 78,8 mg/l, fordi en ny drikkevandsbekendtgørelse i mellemtiden havde undtaget anlæg, der alene forsyner én husstand, fra kvalitetskravene – også verserende klagesager bortfaldt efter overgangsbestemmelsen.

Metodefrihed. [22/04419](#) er principiel: Vordingborg Kommune havde påbudt et vandværk at indgå en *skriftlig aftale* om levering af opblandingsvand. Nævnet ophævede dette punkt og fastslog, at et påbud efter [§ 62, stk. 1](#), som udgangspunkt kun må fastsætte det mål, adressaten skal opnå, samt en tidsfrist – det kan ikke diktere en bestemt metode eller kræve indgåelse af en bestemt privatretlig aftale, når formålet kan sikres på anden holdbar vis.

Begrundelseskrav. [NMK-42-00550](#) understreger, at et påbud skal begrundes i selve afgørelsen, jf. [forvaltningsloven § 22](#); det er ikke tilstrækkeligt, at de faktiske omstændigheder og den skønsmæssige afvejning findes i varslet.

Tilslutningspåbud. Efter [§ 29, stk. 3](#) kan kommunalbestyrelsen påbyde tilslutning til en bestående almen vandforsyning, når det findes ønskeligt ud fra en samlet vurdering af området eller den enkelte ejendoms forhold. I [NMK-42-00538](#) stadfæstede nævnet en tilladelse til undersøgelsesboring og ophævede som konsekvens tilslutningspåbuddet – klageren havde ikke haft en berettiget forventning om tilslutningspåbud og dermed ingen "forsyningsret".

LOV

[Forvaltningsloven § 22](#)
[Vandforsyningsloven § 29, stk. 3](#)
[Vandforsyningsloven § 62, stk. 1-5](#)

PRAKSIS	Miljø- og Fødevareklagenævnet · Delvis ophævelse af påbud om sikkerhed for god vandkvalitet i Vordingborg Kommune	31.07.2025
	Miljø- og Fødevareklagenævnet · Ophævelse af påbud om tilslutning til vandværk grundet tvivl om sundhedsfare	14.08.2020
	Miljø- og Fødevareklagenævnet · Stadfæstelse af påbud om lukning af egen boring	25.03.2019
	Miljø- og Fødevareklagenævnet · Ophævelse af påbud om tilslutning til vandværk og sløjfning af boring pga. ændret drikkevandsbekendtgørelse	10.10.2018

Miljø- og Fødevareklagenævnet · Afgørelse om tilladelse til etablering af boring og prøvepumpning samt påbud om tilslutning til alment vandværk	31.01.2017
Miljø- og Fødevareklagenævnet · Natur- og Miljøklagenævnets afgørelse om påbud om forbedret vandkvalitet - Viborg Kommune	30.01.2017

Forsyningspligt, takster og anlægsbidrag – hvor nævnets

§ 9 kompetence stopper

Almene vandforsyninger er efter [§ 45, stk. 1](#) forpligtet til "på rimelige vilkår at overtage forsyningen af samtlige ejendomme inden for anlæggenes naturlige forsyningsområde", og kommunalbestyrelsen kan efter [§ 45, stk. 4](#) i særlige tilfælde pålægge forsyning uden for det naturlige forsyningsområde. Takstsiden ligger i [§ 52 a](#) om, hvilke udgifter der kan indregnes i prisen inden for indtægtsrammen efter vandsektorloven, og i [§ 53, stk. 1](#), hvorefter forsyningen fastsætter anlægs- og driftsbidrag én gang årligt, og bidragene skal **godkendes af kommunalbestyrelsen**. Efter [§ 53, stk. 4](#) kan kommunalbestyrelsen pålægge grundejere bidrag til ledningsanlæg, stikledning og stophane.

Nævnet prøver ikke taksterne. [§ 76, nr. 4](#) afskærer klage over kommunalbestyrelsens afgørelser efter lovens kapitel 9 – det kapitel, hvor betalingsreglerne, herunder takstgodkendelsen, er placeret – bortset fra afgørelser efter [§ 55, stk. 2](#). [§ 76, nr. 2](#) afskærer tilsvarende klage over fastsættelse af leveringsvilkår efter [§ 29](#) og [§ 45, stk. 2](#).

Dette blev sat på spidsen i [25/02033](#): Syddjurs Kommune påbød efter [§ 45, stk. 1](#) en almen vandforsyning at tilslutte det nye erhvervsområde "Fremtidsparken" i Rønde, mens forsyningen afviste med henvisning til en verserende tvist om godkendelse af 2024-taksterne. Nævnet stadfæstede påbuddet og fastslog, at uenigheden om de økonomiske vilkår (2023- vs. 2024-takster) falder under [§ 45, stk. 2](#), hvorefter uoverensstemmelser om omfanget af og vilkårene for forsyningspligten afgøres af miljøministeren – **nævnet kunne derfor ikke prøve dette argument**. Mangler i begrundelsen blev ikke anset for væsentlige retsmangler.

Samme kompetencegrænse ligger bag [18/05008](#), hvor nævnet henviste til, at forholdet mellem forbrugere og vandværk i almindelighed ikke er underlagt klageadgang, jf. undtagelserne i [§ 76](#) vedrørende kapitel 9.

Konsekvensen er, at takst- og bidragstvister afgøres ved domstolene. Østre Landsret tog i [BS-32215/2018-OLR](#) stilling til et vandværks krav om tilslutningsbidrag på 15.000 kr. vedrørende en ulovlig og umålt vandtilslutning etableret af den tidligere ejer – sagen blev afgjort på grundlag af [§ 53, stk. 4](#), regulativfortolkning og passivitetsbetragtninger. Tilsvarende afgjorde Vestre Landsret i [BS-1456/2012-VLR](#) en tvist om betaling for et aflæst forbrug på 20.260 m³ – et rent civilretligt bevisspørgsmål om målerens pålidelighed, som nævnet ikke ville kunne behandle.

LOV

[Vandforsyningsloven § 29, stk. 3](#)
[Vandforsyningsloven § 45, stk. 1-4](#)
[Vandforsyningsloven § 52a, stk. 1](#)
[Vandforsyningsloven § 53, stk. 1](#)
[Vandforsyningsloven § 76](#)

PRAKSIS

Landsretten · Sag om betaling af tilslutningsbidrag til vandværk	05.02.2019
Landsretten · Stadfæstelse af byrettens dom i sag om betaling for vandforsyning og vandaflledning	13.03.2014
Miljø- og Fødevareklagenævnet · Stadfæstelse af påbud om tilslutning til vandforsyning trods uenighed om takster	27.08.2025
Miljø- og Fødevareklagenævnet · Afvisning af klage over tilladelse til grundvandsindvinding pga. overskredet klagefrist	08.07.2019

Grundvandsbeskyttelse i BNBO: nævnets tre kumulative kriterier efter miljøbeskyttelseslovens § 24 a

Med virkning fra 1. juli 2024 blev [miljøbeskyttelsesloven § 24 a](#) indsat: viser en risikovurdering efter regler udstedt i medfør af [vandforsyningsloven § 13 e](#) et behov for indsats mod fare for forurening fra erhvervsmæssig pesticidanvendelse i et BNBO, **skal** kommunalbestyrelsen – hvis en frivillig aftale efter [§ 13 f](#) ikke kan opnås på rimelige vilkår – give påbud eller nedlægge forbud mod fuldstændig erstatning. Rammerne er uddybet i [BNBO-vejledningen](#) og [BNBO-bekendtgørelsen § 2](#).

Den ledende afgørelse er [25-06537](#) om Gislinge Vandværk, hvor nævnet opstillede **tre kumulative kriterier** for, hvornår påbud eller forbud kan meddeles:

1. Der skal være grundvandsdannelse inden for BNBO.
2. Der skal være nedadrettet gradient.
3. Strømningsretningen skal påvise, at det vand, der nedsiver inden for BNBO, ender i boringens filter.

Nævnet indhentede et eksternt teknisk notat fra WSP, da kommunen ikke indsendte bemærkninger, og stadfæstede påbuddet: selv om grundvandsdannelsen sker ca. 300 m fra BNBO, og der er ca. 31 m moræneler over magasinet, var gradienten nedadrettet under drift, og hydrogeologien kompleks med et vanskeligt fortolkeligt strømningsbillede. Nævnet fastslog, at **selv en begrænset risiko kan begrunde en beskyttelsesindsats**, at et tykt lerlag alene forsinker – ikke udelukker – nedsivning, og at der hverken efter ordlyd, forarbejder eller formål kræves et faktisk fund af pesticider i boringen. Påbuddet stred heller ikke mod [grundlovens § 73](#), da der alene var tale om en rådighedsindskrænkning mod fuld erstatning.

Mønstret genfindes bredt:

Sag	Vandværk/kommune	Udfald
23/12303	Aarhus	Stadfæstet – proportionalitet og ejendomsret ikke tilsidesat
25-02615	Ødum, Favrskov	Stadfæstet – kommunens risikovurdering ikke tilsidesat
25-03774	Astrup, Aarhus	Stadfæstet – de tre hydrogeologiske kriterier opfyldt
25-03619	Struer	Ikke medhold – også forbud mod håndtering, transport og opbevaring accepteret ved siden af § 24 a-forbuddet
25-10220	Egedal	Ikke medhold – kommunen var forpligtet til at anvende det historiske BNBO, så længe det fremgik af udpegningsbekendtgørelsen
25-03474	Aarhus	Ophævet og hjemvist – utilstrækkelig konkret vurdering af, om der reelt sker grundvandsdannelse inden for BNBO

Det er altså kriterium 1, der i praksis er den kritiske: hvor kommunen ikke konkret har godtgjort grundvandsdannelse inden for BNBO, ophæver nævnet.

Afgrænsning af nævnets kompetence i BNBO-sager. Erstatningsfastsættelsen efter [§ 64 e, stk. 2](#) kan ikke påklages til nævnet, men skal indbringes for taksationsmyndighederne – nævnet afviste derfor i **25-06537** også spørgsmålet om eventuel ulovlig statsstøtte.

Den beslægtede § 24-hjemmel. Uden for BNBO anvendes [miljøbeskyttelseslovens § 24](#). I **25/01104** stadfæstede nævnet Tønder Kommunes påbud om sløjfning af en grundvandsboring, der lå i samme grundvandsmagasin og opstrøms i forhold til strømningsretningen fra et vandværk – en potentiel og fjernere liggende fare var tilstrækkelig.

LOV	Grundloven § 73	Miljøbeskyttelsesloven § 24a, stk. 1	Miljøbeskyttelsesloven § 24, stk. 1
	Miljøbeskyttelsesloven § 64e, stk. 2	Vandforsyningsloven § 13e	Vandforsyningsloven § 13f, stk. 1
PRAKSIS	Miljø- og Fødevareklagenævnet · Stadfæstelse af påbud om pesticidforbud i boringsnært beskyttelsesområde ved Astrup Vandværk i Aarhus 03.09.2026 Miljø- og Fødevareklagenævnet · Ikke medhold i klage over forbud mod erhvervmæssig håndtering, transport og opbevaring af pesticider i BNBO ved Struer 03.09.2026 Miljø- og Fødevareklagenævnet · Stadfæstelse af forbud mod erhvervmæssig pesticidanvendelse i BNBO ved Ødum Vandværk 25.08.2026 Miljø- og Fødevareklagenævnet · Historisk BNBO kunne lægges til grund for pesticidforbud trods nye boringer på kildeplads 25.08.2026 Miljø- og Fødevareklagenævnet · Miljø- og Fødevareklagenævnet stadfæster pesticidforbud i BNBO ved Gislinge Vandværk 18.08.2026 Miljø- og Fødevareklagenævnet · Aarhus Kommunes pesticidpåbud i boringsnært beskyttelsesområde ophævet og hjemvist 23.06.2026 Miljø- og Fødevareklagenævnet · Påbud om sløjfning af grundvandsboring som forureningstrussel mod vandværk – stadfæstet af Miljø- og Fødevareklagenævnet 19.03.2026 Miljø- og Fødevareklagenævnet · Stadfæstelse af forbud mod brug af pesticider i boringsnært beskyttelsesområde i Aarhus Kommune 11.12.2025 Miljø- og Fødevareklagenævnet · Afslag på opsættende virkning i sag om forbud mod erhvervmæssig anvendelse af pesticider i boringsnært beskyttelsesområde 27.11.2025		

§ 11 Jordvarmeanlæg og andre boringsnære indgreb

Jordvarmeanlæg reguleres administrativt efter [bekendtgørelsen om jordvarmeanlæg](#) med hjemmel i [miljøbeskyttelseslovens § 19](#), og nævnet er klageinstans, jf. [§ 91, stk. 1](#). Praksis er hjemmelsstreng:

- **Afstandskravet er ufravigeligt uden nabosamtykke.** I **24/03458** ophævede nævnet Ishøj Kommunes dispensation til et jordvarmeanlæg, der var placeret for tæt på skellet på grund af en landmålerfejl. Kommunen havde ikke hjemmel til at fravige afstandskravet i [jordvarmebekendtgørelsens § 10, stk. 2](#) uden skriftligt nabosamtykke, og proportionalitetsprincippet giver ikke selvstændig dispensationshjemmel.
- **Nye afstandskrav virker ikke bagud.** I **25/09528** afviste nævnet at genoptage en sag om afslag på et dybt jordvarmeanlæg: efterfølgende lovændringer og styrelsesudtalelser er ikke nye retlige forhold med tilbagevirkende kraft.
- **Andre beskyttelseshensyn slår igennem.** I **24/06260** blev afslag efter skovloven på jordvarme i fredskov stadfæstet, selv om der forelå nye oplysninger om en vandindvindingsboring og en kommunal dispensation fra afstandskravet.
- **Officialprincippet.** I **19/04928** ophævede nævnet en lovliggørende dispensation til jordvarme og spildevandsledninger på beskyttet hede, fordi kommunen ikke havde beskrevet hedearealets naturværdi før

og efter indgrebet og ikke havde redegjort for realistiske alternativer. Nævnet fastslog samtidig, at spørgsmålet om dispensation til et allerede foretaget indgreb **som udgangspunkt skal behandles, som om indgrebet ikke havde fundet sted** – et princip, der går igen på tværs af nævnets lovgivelsespraksis.

Beslægtet hermed er sager om grundvandskøling og varmeindvinding, der kræver tilladelse efter [vandforsyningslovens § 20](#) og [§ 21](#) og reguleres af [bekendtgørelsen om varmeindvindingsanlæg og grundvandskøleanlæg](#) – jf. [18/05091](#) og aktindsigtssagen [23/08458](#).

LOV	Bekendtgørelse om jordvarmeanlæg § 9, stk. 1	Bekendtgørelse om jordvarmeanlæg § 10, stk. 2
	Miljøbeskyttelsesloven § 19	Naturbeskyttelsesloven § 65, stk. 2
PRAKSIS	Miljø- og Fødevareklagenævnet · Afslag på genoptagelse af jordvarmesag: Nye afstandskrav har ikke tilbagevirkende kraft 11.11.2025 Miljø- og Fødevareklagenævnet · Ophævelse af dispensation til jordvarmeanlæg grundet manglende nabosamtykke og hjemmel 24.04.2025 Miljø- og Fødevareklagenævnet · Stadfæstelse af afslag på dispensation i genoptaget sag om etablering af jordvarmeanlæg 11.02.2025 Miljø- og Fødevareklagenævnet · Stadfæstelse af afgørelse om aktindsigt i materiale vedrørende indvinding af grundvand 21.09.2023 Miljø- og Fødevareklagenævnet · Ophævelse og hjemvisning af lovliggørende dispensation til jordvarmeanlæg i Lemvig Kommune 03.02.2020 Miljø- og Fødevareklagenævnet · Miljø- og Fødevareklagenævnets afgørelse om afvisning af klage fra lokalafdeling vedrørende grundvandskøling 12.08.2019	

§ 12 Aktindsigt i vandforsyningssager for Miljø- og Fødevareklagenævnet

Nævnets kompetence i aktindsigtssager afhænger af, om nævnet kan behandle den **sagstype**, oplysningerne indgår i, jf. [miljøoplysningslovens § 4, stk. 6](#). Da afgørelser efter [vandforsyningslovens § 20](#) og [§ 21](#) kan påklages efter [§ 75, stk. 1](#), har nævnet kompetence i aktindsigtsklager knyttet hertil.

I [23/08458](#) stadfæstede nævnet, at Hedensted Kommune kunne udlevere samtlige 696 sider i en sag om grundvandskøling frem for at udskille de enkelte ønskede dokumenter, jf. [§ 4, stk. 2](#) – der var rimelig grund til at stille oplysningerne til rådighed i en anden form, når anmodningen var bred, og aktlisten gjorde materialet søgbart.

I [22/02915](#) stadfæstede nævnet et afslag på aktindsigt i oplysninger om et husdyrbrugs vandforbrug og vandkvalitet med den begrundelse, at **en myndighed ikke er forpligtet til at tilvejebringe nye oplysninger**, der ikke allerede eksisterer – kommunen var ikke i besiddelse af vandværkets leveringsdata.

De to afgørelser illustrerer et gennemgående træk ved nævnets forvaltningsretlige linje i vandforsyningssager: kravene rettes mod myndighedens *eget* oplysningsgrundlag og dets kvalitet, ikke mod en pligt til at fremskaffe data hos tredjemand.

LOV	Miljøoplysningsloven § 4, stk. 2, 6	Vandforsyningsloven § 75, stk. 1
PRAKSIS	Miljø- og Fødevareklagenævnet · Stadfæstelse af afgørelse om aktindsigt i materiale vedrørende indvinding af grundvand 21.09.2023 Miljø- og Fødevareklagenævnet · Stadfæstelse af afslag på aktindsigt i oplysninger om vandforbrug 14.10.2022	

§ 13 Sammenhængen med domstolspraksis

Domstolspraksis på området er begrænset, men den understøtter og supplerer nævnets linje på fire punkter.

1. Prøvelse af generelle regler kræver en konkret forvaltningsakt. Østre Landsret afviste i [BS-15215/2020-OLR](#) et søgsmål fra 16 landmænd via Foreningen for Bæredygtig Grundvandsbeskyttelse mod Miljøministeriet om gyldigheden af generelle grundvandsbeskyttelsesregler i miljøbeskyttelsesloven, vandforsyningsloven (§ 11 a, § 13, § 13 d) og tilhørende bekendtgørelser. Landsretten fandt, at sagsøgerne manglede aktuel, konkret og individuel retlig interesse, da der ikke var truffet konkrete afgørelser over for dem. Dommen spejler nævnets egen afvisningspraksis i [22/06640](#) og [20/00910](#): retsbeskyttelsen indtræder først, når det konkrete indgreb foreligger.

2. Takst- og betalingstvister hører hjemme ved domstolene. Se [BS-32215/2018-OLR](#) om tilslutningsbidrag efter § 53, stk. 4 og [BS-1456/2012-VLR](#) om betaling for et ekstremt aflæst forbrug – begge sagstyper, der er afskåret fra nævnet efter § 76, nr. 4.

3. Håndhævelsen sker strafferetligt. Manglende efterlevelse af påbud straffes efter [vandforsyningslovens § 84](#), ofte kombineret med løbende tvangsbøder efter [retsplejelovens § 997, stk. 3](#):

- [SS-1816/2009-ROS](#) og ankesagen [SS-997/2010-OLR](#) – bøde og tvangsbøder for ikke at sløjfe en drikkevandsboring efter påbud i medfør af § 36; landsretten stadfæstede skyldkendelsen, men nedsatte bøden og justerede tvangsbødernes starttidspunkt.
- [S-851-21](#) – samme mønster efter § 84, stk. 1, nr. 4, jf. § 36.
- [SS-3834/2009-HBK](#) – bøde og tvangsbøder for ulovlig permanent grundvandssænkning uden tilladelse efter § 26 og for ikke at efterkomme et bindende, ikke påklaget påbud.

At sløjfningspåbud efter § 36 ikke kan påklages til nævnet, jf. § 76, nr. 3, betyder netop, at prøvelsen i praksis sker i den efterfølgende straffesag eller ved civilt søgsmål.

4. Rækkevidden af drikkevandskontrolpligten. I [BS-25244/2023-ALB](#) fastslog Retten i Aalborg, at udlejning af boliger med privat vandforsyning udgør "anden kommerciel eller offentlig aktivitet", så kommunen kunne kræve kontrolprogrammer efter [drikkevandsbekendtgørelsen](#) – samtidig blev én af de tre påstande afvist på grund af overskredet søgsmålsfrist efter [vandforsyningslovens § 81, stk. 1](#). Dommen udgør et vigtigt supplement til nævnets praksis i [NMK-42-00600](#), hvor undtagelsen for enkelthusstands-anlæg omvendt førte til, at et påbud bortfaldt.

5. Nævnets prøvelsesafgrænsning holder. I [BS 6-678/2016](#) blev nævnets begrænsning af prøvelsen efter § 11 prøvet, og nævnet blev frifundet. Højesteret har derimod ikke i det gennemgåede materiale taget stilling til gyldigheden af indvindingstilladelser eller til grænserne for BNBO-påbud efter [miljøbeskyttelseslovens § 24 a](#) – området må derfor betragtes som endnu ikke højesteretsafklaret.

LOV	Retsplejeloven § 997, stk. 3	Vandforsyningsloven § 26, stk. 1	Vandforsyningsloven § 36
	Vandforsyningsloven § 76	Vandforsyningsloven § 81, stk. 1	Vandforsyningsloven § 84, stk. 1
PRAKSIS	Højesteret · Miljø- og Fødevareklagenævnets prøvelsesret og ulovlig regulering af vandløb		
	Landsretten · Dom om Retlig Interesse i Sag om Grundvandsbeskyttelsesregler		
	Landsretten · Bøde og tvangsbøder for manglende efterlevelse af påbud om sløjfning af ulovlig vandboring		
			19.05.2021
			02.12.2022
			07.02.2022

Landsretten · Sag om betaling af tilslutningsbidrag til vandværk	05.02.2019
Landsretten · Stadfæstelse af byrettens dom i sag om betaling for vandforsyning og vandaflledning	13.03.2014
Landsretten · Ulovlig vandforsyning og manglende efterkommelse af kommunalt påbud	02.07.2010
Byretten · Vesthimmerlands Kommunes krav om vandkontrol på private udlejningsejendomme fundet gyldige	09.07.2024
Byretten · Tiltale for overtrædelse af vandforsyningsloven - ulovlig vandudtagning og manglende anmeldelse	08.04.2010
Byretten · Ejere idømt bøde og tvangsbøder for manglende sløjfning af brønd	04.03.2010
Miljø- og Fødevareklagenævnet · Miljø- og Fødevareklagenævnets afgørelse om stadfæstelse af afslag på genoptagelse af sag om bore- og foreløbig indvindingstilladelse	24.11.2022
Miljø- og Fødevareklagenævnet · Miljø- og Fødevareklagenævnets afvisning af klage over boretiladelse og indvindingstilladelse	27.02.2020
Miljø- og Fødevareklagenævnet · Ophævelse af påbud om tilslutning til vandværk og sløjfning af boring pga. ændret drikkevandsbekendtgørelse	10.10.2018

§ 14 Kommende regelændringer og sammenfatning

Retsstillingen er i bevægelse. Den nyeste lovebekendtgørelse af vandforsyningsloven er konsolideret pr. 12. november 2024, men der er vedtagne ændringer, som endnu ikke er rullet ind i lovteksten:

- **Bortledning og grundvandssænkning.** Ved en ændringslov af 21. juni 2025 (i kraft 1. juli 2025) er [§ 26](#) nyaffattet, så tilladelseskraet ikke længere kun gælder ved bygge- og anlægsarbejder og råstofgravning, men **generelt** for bortledning af grundvand eller anden sænkning af grundvandsstanden. Der indsættes samtidig en bagatelgrænse på 10.000 m³ årligt, en tidsbegrænsning på højst 30 år med fornyelsespligt efter samme model som § 22, stk. 2, samt adgang til tilbagekaldelse uden erstatning, hvis tilladelsen ikke har været udnyttet i fem sammenhængende år. Af bemærkningerne fremgår, at afgørelserne kan påklages til Miljø- og Fødevareklagenævnet efter § 75 – området må derfor forventes at generere ny nævnspraksis.
- **Teknisk vand.** Ved [lov om forsyning med teknisk vand](#) nyaffattes vandforsyningslovens [§ 3](#), så teknisk vand-selskaber **ikke** anses for almene vandforsyninger. Konsekvensen er, at de falder uden for forsyningspligtreglerne i lovens kapitel 8 og takstreglerne i kapitel 9 – men fortsat skal have indvindingstilladelse efter § 20.
- Fra 1. januar 2027 forenkles proceduren for uenighed om indsatsplaner i [§ 13 b](#), så kommunalbestyrelserne forelægger sagen direkte for ministeren.

Sammenfatning af nævnets linje. Miljø- og Fødevareklagenævnets praksis om vandindvinding og vandforsyning kan sammenfattes i fem sætninger:

1. **Hjemmel prøves hårdt.** Vilkår uden dækning i [bekendtgørelsens § 16](#) ophæves (**19/04656, 19/06411, NMK-42-00572**), tidsbegrænsede tilladelser ophæves (**NMK-42-00491**), og efterfølgende lovliggørelse af ophørte overskridelser mangler hjemmel (**19/00208, 19/00210**).
2. **Sagsoplysningen er den hyppigste ophævelsesgrund.** Manglende kumulativ vurdering, forkert sammenligningsgrundlag, fejlagtige modelparametre og utilstrækkelig prøvepumpning fører til ophævelse og hjemvisning (**23/10545, 20/08708, 21/07780, 24/04846**).
3. **Det faglige skøn respekteres, når det er dokumenteret.** Nævnet tilsidesætter ikke kommunens hydrogeologiske og planmæssige vurderinger, hvis de er efterprøvelige (**21/07294, 21/11595**).

, 20/03932, 26-04539) – men kan i sjældne tilfælde skærpe afgørelsen til et afslag, når planprioriteringen tilsiger det (22/08737).

4. **Vandforsyningsplanen binder.** Ejendomme forsynet fra et alment værk får som udgangspunkt ikke supplerende indvindingstilladelse, og økonomiske hensyn er ikke "væsentlige hensyn" (24/00664-, 19/01642).
5. **Kompetencen stopper ved pengene.** Takster, anlægsbidrag, leveringsvilkår og erstatning ligger uden for nævnet, jf. § 76 og § 45, stk. 2 (25/02033, 18/05008) – de afgøres af kommunalbestyrelsen, ministeren, taksationsmyndighederne eller domstolene.

Emnet skal ses i sammenhæng med de tilgrænsende praksisoversigter om [spildevand og tilladelser](#), [VVM-vurdering](#) og [elforsyningstariffer](#), der behandler henholdsvis afledning af spildevand, miljøvurdering af projekter og den økonomiske regulering på energiområdet.

LOV

Bekendtgørelse om vandindvinding og vandforsyning § 16

Vandforsyningsloven § 3

Vandforsyningsloven § 13b

Vandforsyningsloven § 26, stk. 1-3

Vandforsyningsloven § 45, stk. 2

Vandforsyningsloven § 76

PRAKSIS

Miljø- og Fødevareklagenævnet

· Ikke medhold i klage over tilladelse til prøveboringer og grundvandsindvinding tæt på naboVandværks borer

01.09.2026

Miljø- og Fødevareklagenævnet

· Ophævelse af grundvandstilladelse til markvanding: Forkerte forudsætninger i BEST-beregninger underestimerede påvirkning af Natura 2000-rigkær

27.02.2026

Miljø- og Fødevareklagenævnet

· Hjemvisning af foreløbig tilladelse til grundvandsindvinding pga. utilstrækkeligt oplysningsgrundlag

22.12.2025

Miljø- og Fødevareklagenævnet

· Stadfæstelse af tilladelse til indvinding af overfladevand fra Kirke Å til markvanding i Ringkøbing-Skjern Kommune

19.12.2025

Miljø- og Fødevareklagenævnet

· Stadfæstelse af afslag på grundvandsindvinding til hestehold på ejendom i Vejle Kommune

10.12.2025

Miljø- og Fødevareklagenævnet

· Stadfæstelse af tilladelse til markvanding fra dybe borer – Vurdering af påvirkning på § 3-beskyttet natur og vandløb i ringe tilstand

24.10.2025

Miljø- og Fødevareklagenævnet

· Stadfæstelse af påbud om tilslutning til vandforsyning trods uenighed om takster

27.08.2025

Miljø- og Fødevareklagenævnet

· Miljø- og Fødevareklagenævnets afgørelse om tilladelse til øget indvinding af grundvand til markvanding - Ophævelse og hjemvisning

25.03.2025

Miljø- og Fødevareklagenævnet

· Miljø- og Fødevareklagenævnets afgørelse om vandindvinding til grusvask ved Vindinge Å

05.03.2025

Miljø- og Fødevareklagenævnet

· Afslag på øget grundvandsindvinding til markvanding i Tønder Kommune af hensyn til drikkevandssikkerhed

13.11.2024

Miljø- og Fødevareklagenævnet

· Ophævelse af afgørelse om ikke miljøvurderingspligt for grundvandsindvinding ved Kalundborg

02.02.2024

Miljø- og Fødevareklagenævnet

· Afgørelse om indvindingstilladelse til markvanding - Stevns Kommune

23.06.2020

Miljø- og Fødevareklagenævnet

· Miljø- og Fødevareklagenævnets afgørelse om indvindingstilladelse til markvanding - vilkår om vandingstider ophævet

23.06.2020

Miljø- og Fødevareklagenævnet

· Miljø- og Fødevareklagenævnets afgørelse om afslag på tilladelse til grundvandsindvinding til vanding af kvæg

03.12.2019

Miljø- og Fødevareklagenævnet

· Ophævelse af vilkårsændring for vandindvinding på grund af manglende hjemmel til efterfølgende lovliggørelse

29.08.2019

Miljø- og Fødevareklagenævnet

· Ophævelse af kommunes afgørelse om efterfølgende lovliggørelse af øget vandindvinding

29.08.2019

Miljø- og Fødevareklagenævnet · Afvisning af klage over tilladelse til grundvandsindvinding pga. overskredet klagefrist	08.07.2019
Miljø- og Fødevareklagenævnet · Tilladelse til vandindvinding fra Gudenåen til Tangeværket ophævet og hjemvist grundet manglende habitatvurdering	21.02.2019
Miljø- og Fødevareklagenævnet · Miljø- og Fødevareklagenævnets afgørelse om indvindingstilladelse til vandværk	28.08.2018

REFERENCE Lovgrundlag

8 paragraffer

Miljøbeskyttelsesloven § 24a	stk. 1	Vandforsyningsloven § 20	stk. 1
Vandforsyningsloven § 22	stk. 1-2	Vandforsyningsloven § 45	stk. 1
Vandforsyningsloven § 53	stk. 1	Vandforsyningsloven § 62	stk. 1
Vandforsyningsloven § 75	stk. 1	Vandforsyningsloven § 80	

MATERIALE Citerede afgørelser

62 afgørelser

HØJESTERET · ØVERSTE INSTANS

1

19.05.2021	Miljø- og Fødevareklagenævnets prøvelsesret og ulovlig regulering af vandløb	bs-27971-2020-hjr
------------	--	-------------------

LANDSRETTE · ANKEINSTANS

5

02.12.2022	Dom om Retlig Interesse i Sag om Grundvandsbeskyttelsesregler	4690-5641
07.02.2022	Bøde og tvangsbøder for manglende efterlevelse af påbud om sløjfning af ulovlig vandboring	S-851-21
05.02.2019	Sag om betaling af tilslutningsbidrag til vandværk	6722-8077
13.03.2014	Stadfæstelse af byrettens dom i sag om betaling for vandforsyning og vandaflledning	1714-2056
02.07.2010	Ulovlig vandforsyning og manglende efterkommelse af kommunalt påbud	221-259

BYRETTE · FØRSTE INSTANS

3

09.07.2024	Vesthimmerlands Kommunes krav om vandkontrol på private udlejningsejendomme fundet gyldige	6374-7646
08.04.2010	Tiltale for overtrædelse af vandforsyningsloven - ulovlig vandudtagning og manglende anmeldelse	834-937
04.03.2010	Ejere idømt bøde og tvangsbøder for manglende sløjfning af brønd	222-260

MILJØ- OG FØDEVAREKLAGENÆVNET · NÆVN / KLAGEINSTANS

53

03.09.2026	Ikke medhold i klage over forbud mod erhvervsmæssig håndtering, transport og opbevaring af pesticider i BNBO ved Struer	25-03619
------------	---	----------

03.09.2026	Stadfæstelse af påbud om pesticidforbud i boringsnært beskyttelsesområde ved Astrup Vandværk i Aarhus	25-03774
01.09.2026	Ikke medhold i klage over tilladelse til prøveboringer og grundvandsindvinding tæt på naboVandværks boringer	26-04539
25.08.2026	Stadfæstelse af forbud mod erhvervsmæssig pesticidanvendelse i BNBO ved Ødum Vandværk	25-02615
25.08.2026	Historisk BNBO kunne lægges til grund for pesticidforbud trods nye boringer på kildeplads	25-10220
20.08.2026	Ekspropriation til vejadgang for vandboring ved Næstved ophævet på grund af manglende tilladelser	25-09076
18.08.2026	Miljø- og Fødevareklagenævnet stadfæster pesticidforbud i BNBO ved Gislinge Vandværk	25-06537
23.06.2026	Aarhus Kommunes pesticidpåbud i boringsnært beskyttelsesområde ophævet og hjemvist	25-03474
19.03.2026	Påbud om sløjfning af grundvandsboring som forureningstrussel mod vandværk – stadfæstet af Miljø- og Fødevareklagenævnet	25/01104
27.02.2026	Ophævelse af grundvandstilladelse til markvanding: Forkerte forudsætninger i BEST-beregninger underestimerede påvirkning af Natura 2000-rigkær	23/10545
22.12.2025	Hjemvisning af foreløbig tilladelse til grundvandsindvinding pga. utilstrækkeligt oplysningsgrundlag	24/04846
19.12.2025	Stadfæstelse af tilladelse til indvinding af overfladevand fra Kirke Å til markvanding i Ringkøbing-Skjern Kommune	21/07294
12.12.2025	Miljø- og Fødevareklagenævnets afvisning af klage over orienterende bemærkninger om fremtidige indvindingstilladelser i sag om ændring af vandbehandlingsanlæg	25/06465
11.12.2025	Stadfæstelse af forbud mod brug af pesticider i boringsnært beskyttelsesområde i Aarhus Kommune	23/12303
10.12.2025	Stadfæstelse af afslag på grundvandsindvinding til hestehold på ejendom i Vejle Kommune	24/00664
27.11.2025	Afslag på opsættende virkning i sag om forbud mod erhvervsmæssig anvendelse af pesticider i boringsnært beskyttelsesområde	25/10124
11.11.2025	Afslag på genoptagelse af jordvarmesag: Nye afstandskrav har ikke tilbagevirkende kraft	25/09528
24.10.2025	Stadfæstelse af tilladelse til markvanding fra dybe boringer – Vurdering af påvirkning på § 3-beskyttet natur og vandløb i ringe tilstand	21/11595
27.08.2025	Stadfæstelse af påbud om tilslutning til vandforsyning trods uenighed om takster	25/02033
31.07.2025	Delvis ophævelse af påbud om sikkerhed for god vandkvalitet i Vordingborg Kommune	22/04419

24.04.2025	Ophævelse af dispensation til jordvarmeanlæg grundet manglende nabosamtykke og hjemmel	24/03458
25.03.2025	Miljø- og Fødevareklagenævnets afgørelse om tilladelse til øget indvinding af grundvand til markvanding - Ophævelse og hjemvisning	20/08708
05.03.2025	Miljø- og Fødevareklagenævnets afgørelse om vandindvinding til grusvask ved Vindinge Å	20/03932
11.02.2025	Stadfæstelse af afslag på dispensation i genoptaget sag om etablering af jordvarmeanlæg	24/06260
27.01.2025	Miljø- og Fødevareklagenævnets afvisning af klage over Aabenraa Kommunes tilladelse til grundvandsindvinding	24/10555
13.11.2024	Afslag på øget grundvandsindvinding til markvanding i Tønder Kommune af hensyn til drikkevandssikkerhed	22/08737
27.05.2024	Tilladelse til vandindvinding til havevanding - tilbagekaldelse	22/10150
27.05.2024	Stadfæstelse af afgørelse om tilbagekaldelse af tilladelse til grundvandsindvinding til havevanding	23/00679
02.02.2024	Ophævelse af afgørelse om ikke miljøvurderingspligt for grundvandsindvinding ved Kalundborg	21/07780
28.11.2023	Miljø- og Fødevareklagenævnets afgørelse om tilbagekaldelse af tilladelse til grundvandsindvinding i Grindsted	23/10658
21.09.2023	Stadfæstelse af afgørelse om aktindsigt i materiale vedrørende indvinding af grundvand	23/08458
24.11.2022	Miljø- og Fødevareklagenævnets afgørelse om stadfæstelse af afslag på genoptagelse af sag om bore- og foreløbig indvindingstilladelse	22/06640
14.10.2022	Stadfæstelse af afslag på aktindsigt i oplysninger om vandforbrug	22/02915
14.08.2020	Ophævelse af påbud om tilslutning til vandværk grundet tvivl om sundhedsfare	19/07421
12.08.2020	Miljø- og Fødevareklagenævnets afgørelse om ophævelse af afslag på ændring af vandindvindingsanlæg	18/04991
23.06.2020	Afgørelse om indvindingstilladelse til markvanding - Stevns Kommune	19/04656
23.06.2020	Miljø- og Fødevareklagenævnets afgørelse om indvindingstilladelse til markvanding - vilkår om vandingstider ophævet	19/06411
27.02.2020	Miljø- og Fødevareklagenævnets afvisning af klage over boretilladelse og indvindingstilladelse	20/00910
03.02.2020	Ophævelse og hjemvisning af lovliggørende dispensation til jordvarmeanlæg i Lemvig Kommune	19/04928
20.12.2019	Miljø- og Fødevareklagenævnets afvisning af realitetsbehandling af klage over lokalplan og kommuneplantillæg vedrørende boligområde i Viborg	19/06778

03.12.2019	Miljø- og Fødevareklagenævnets afgørelse om afslag på tilladelse til grundvandsindvinding til vanding af kvæg	19/01642
18.11.2019	Miljø- og Fødevareklagenævnets afvisning af realitetsbehandling af klage over Hjørring Kommunes tilladelser til vandindvinding	19/07447
29.08.2019	Ophævelse af vilkårsændring for vandindvinding på grund af manglende hjemmel til efterfølgende lovliggørelse	19/00208
29.08.2019	Ophævelse af kommunes afgørelse om efterfølgende lovliggørelse af øget vandindvinding	19/00210
12.08.2019	Miljø- og Fødevareklagenævnets afgørelse om afvisning af klage fra lokalafdeling vedrørende grundvandskøling	18/05091
08.07.2019	Afvisning af klage over tilladelse til grundvandsindvinding pga. overskredet klagefrist	18/05008
25.03.2019	Stadfæstelse af påbud om lukning af egen boring	18/05274
21.02.2019	Tilladelse til vandindvinding fra Gudenåen til Tangeværket ophævet og hjemvist grundet manglende habitatvurdering	NMK-42-00491
10.10.2018	Ophævelse af påbud om tilslutning til vandværk og sløjfning af boring pga. ændret drikkevandsbekendtgørelse	NMK-42-00600
28.08.2018	Miljø- og Fødevareklagenævnets afgørelse om indvindingstilladelse til vandværk	NMK-42-00572
13.11.2017	Afgørelse om opsættende virkning vedrørende tilladelse til vandindvinding fra Gels Å	NMK-42-00598
31.01.2017	Afgørelse om tilladelse til etablering af boring og prøvepumpning samt påbud om tilslutning til alment vandværk	NMK-42-00538, NMK-42-00553
30.01.2017	Natur- og Miljøklagenævnets afgørelse om påbud om forbedret vandkvalitet - Viborg Kommune	NMK-42-00550